

ÇEVİRMENİN NOTU

1890 Temmuz'unda Philadelphia menşeli *Lippincott's Monthly Magazine* dergisi Oscar Wilde'ın *Dorian Gray'in Portresi* romanını İngiltere ve Amerika'da eşzamanlı olarak yayımlar. Fakat derginin editörü J. M. Stoddart romanı teslim edilen hâliyle basılamaz gördüğünden metni sansürler. Nitekim *Dorian Gray'in Portresi* bu hâliyle bile eleştiri oklarını üzerine çeker. Wilde'ın yazdıkları ahlaka mugayir bulunur. Memnu sayılan cinsellik öğeleri de göze batmasına karşın, adı bile ağza alınmayan bir eşcinsellik suçlamasıdır mevzubahis olan. Öyle ki Wilde birkaç yıl sonra yargı önüne çıkacağı zaman romanın bu ilk versiyonu aleyhinde "delil" olarak kullanılacaktır.

Wilde'ın romanı ertesi yıl, 1891'de ilk kez kitap olarak basılır. Wilde'ın sansürler dışında kendisi de düzeltmeler ve eklemeler yapar. Ayrıca romana 7 yeni bölüm katar ve dahası yeni bir karakter (James Vane) ekler. Yaptığı en önemli değişiklikler erkek karakterler arasındaki mahrem ilişkilerle alakalıdır. *Dorian Gray'in Portresi* olarak yıllar yılı bu 1891 baskısı okunur.

Nihayet 2011 yılında Harvard Üniversitesi Yayınları metnin sansürsüz hâlini yayımladı. Donald L. Lawler'ın 1987'deki Norton baskısını okumuş olanlar için yeni olmasa da roman ilk kez bu hâliyle gün yüzü görmüş oluyordu. Böylece *Dorian Gray'in* iki İngilizce metni olmuş oldu: Sansürsüz ama eksik (Wilde'ın eklediği 7 bölümün ve yeni bir karakterin olmadığı) ilk hâli ile sansürlü ama yazar tarafından geliştirilip genişletilmiş hâli.

Ben çeviri sürecinde editörlük de yaparak iki metni yan yana koydum ve 1891 tam metin baskısından sansürleri ayıklayarak çevirdim. Öyle ya da böyle, Wilde, 1891'de metne 7 bölüm ekliyor ve benim romanım budur (1891 baskısı) diyor. Dolayısıyla, ana metin

1891 baskısıdır ama Wilde'ın hayatını karartarak erken yaşta ölmesine yol açacak kadar bir baskı doğuran sansürlenmiş kısımlarınaysa biz bugün karşı çıkabiliriz.

Bu hâliyle, bildiğim kadarıyla, İngilizcede de henüz olmayan bir versiyonu ilk kez okurla buluşmuş oluyor. İlk günahı olmamış.

Ferit Burak Aydar
25 Kasım 2019